

Rauhan rakentajat -matkalaukku

RKI

RAUHANKASVATUS-
INSTITUUTTI

Rauhan rakentajat -matkalaukku

Tervetuloa Maailmankoulun matkalle! Tämä matkalaukku on suunniteltu sekä yläkoulujen että toisen asteen oppilaitosten käyttöön. Löydät laukusta valmiit työpajasuunnitelmat sekä niihin liittyvät materiaalit. Työpajat on suunniteltu pedagogisesti sellaisiksi, että ne ovat sovellettavissa yläkouluikäisistä ylöspäin eri ikäisille ja ryhmien omat tarpeet huomioiden. Tähän on apuna muun muassa se, että materiaaliin valitut tehtävät ovat toiminnallisia ja opiskelijalähtöisiä. Työpajojen lisäksi matkalaukusta löydät myös ideoita ja kansalaisjärjestöjen materiaaleja aiheen jatkokäsittelyyn.

Rauhan rakentajat -matkalaukun työpajat on suunniteltu soveltumaan hyvin osaltaan uuden opetus-suunnitelman arvoperustan mukaista opetusta. Ne ovat sovellettavissa myös teemoiltaan ja tavoitteiltaan esimerkiksi osaksi äidinkielen, uskonnon, elämäntutkimuksen, terveystiedon, historian ja yhteiskuntaopin opetusta. Rauhan rakentajat käsittelee konflikteja ja niiden ratkaisemista asettaen teeman arkitasolle ja siihen mittakaavaan, jossa rakennamme rauhaa jokapäiväisessä elämässämme. Työpajojen keskeisinä tavoitteina on vahvistaa opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja ja empatiakykyä sekä vahvistaa heidän mahdollisuuksiaan osallisuuteen ja vaikuttamiseen. Tehtävien avulla harjoitellaan ristiriitojen ratkaisua, vihapuheeseen ja syrjintään puuttumista, kriittistä ajattelua sekä arvostavaa dialogia ihmisten välillä.

•
• Education is the most
• powerfull weapon which
• you can use to change the
• world.
•
• Nelson Mandela
• •

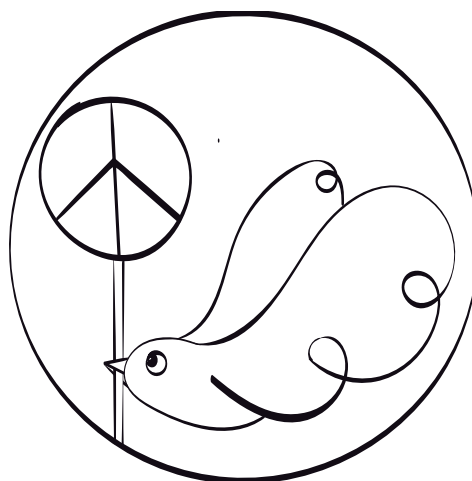
Monet työpajan tehtävistä tehdään pienryhmissä tai pareittain. Tarkoituksena on, että ohjaaja muodostaa ryhmät ja parit, eivät opiskelijat itse. Tämä ohjeistus on yksi tärkeistä keinoista varmistaa, ettei kukaan jää ryhmän ulkopuolelle ja että taataan rauhallinen, opiskelijoiden moninaisuuden huomioiva ja turvallinen ilmapiiri osallistua harjoituksiin. Opettajana, ohjaajana tai fasilitoijana tärkeimpiä rauhankasvattajan tehtäviä näissä työpajoissa onkin varmistaa, että jokainen voi osallistua, tulla nähdyksi ja kuulluksi sekä kokea kuuluvansa ryhmään.

Jokaisen harjoituksen loppuun on kirjoitettu valmiita purku- ja pohdintakysymyksiä, joiden avulla keskusteluissa on helppo lähteä liikkeelle. Olennaista on kuitenkin löytää opiskelijoiden omat harjoitusten avulla esiin nousseet kysymykset ja lähteä yhdessä tutkimaan niitä. Toivomme, että työpajojen harjoitukset toimivat mahdollistajina ja inspiroijina ja synnyttävät antoisia oivalluksia ryhmässänne!

Iloisia yhteisiä oppimiselämyksiä toivottavaa Maailmankoulun tiimi!

•
•
• Maailman rauhan päivää vietetään 21. elokuuta.
•
• •

Sisällysluettelo:

Yläkoulu ja toinen aste

Työpaja 1. Ristiriitoja ja ratkaisuja

- Yhteinen suunta.....3
- Appelsiiniharjoitus.....4
- Konfliktipatsaat.....5

Työpaja 2. Kohti dialogia

- Tunnista vihapuhe.....7
- Miltä vihapuhe tuntuu.....7
- Vastapuhetta.....8

Työpaja 3. Rauhantyön välineitä

- Vihanpyramidi.....9
- Rauhantie.....11

Materiaalivinkkejä.....12

Jatkovinkkinä Maailmankoulu.....13

Rauhan rakentajat työpaja 1.

RISTIRIITOJA JA RATKAISUJA

YHTEINEN SUUNTA

TAVOITE: Tavoitteena on tämän lämmittelyharjoituksen avulla virittäytyä itseilmaisuun, tarkastella yhteistyötä sekä dialogista työskentelyä parin kanssa.

VALMISTELU: Tehtävä ei vaadi erityisiä valmisteluja.

AIKA: n. 5-10 min

1. Jaa oppilaat pareihin.

2. Ohjeista parit istumaan omilla tuoleillaan niin, että kasvot ovat vastakkain. Ohjeista myös, että tehtävä on tarkoitus tehdä puhumatta ja omalla paikallaan, tuoleja apuna käyttäen.

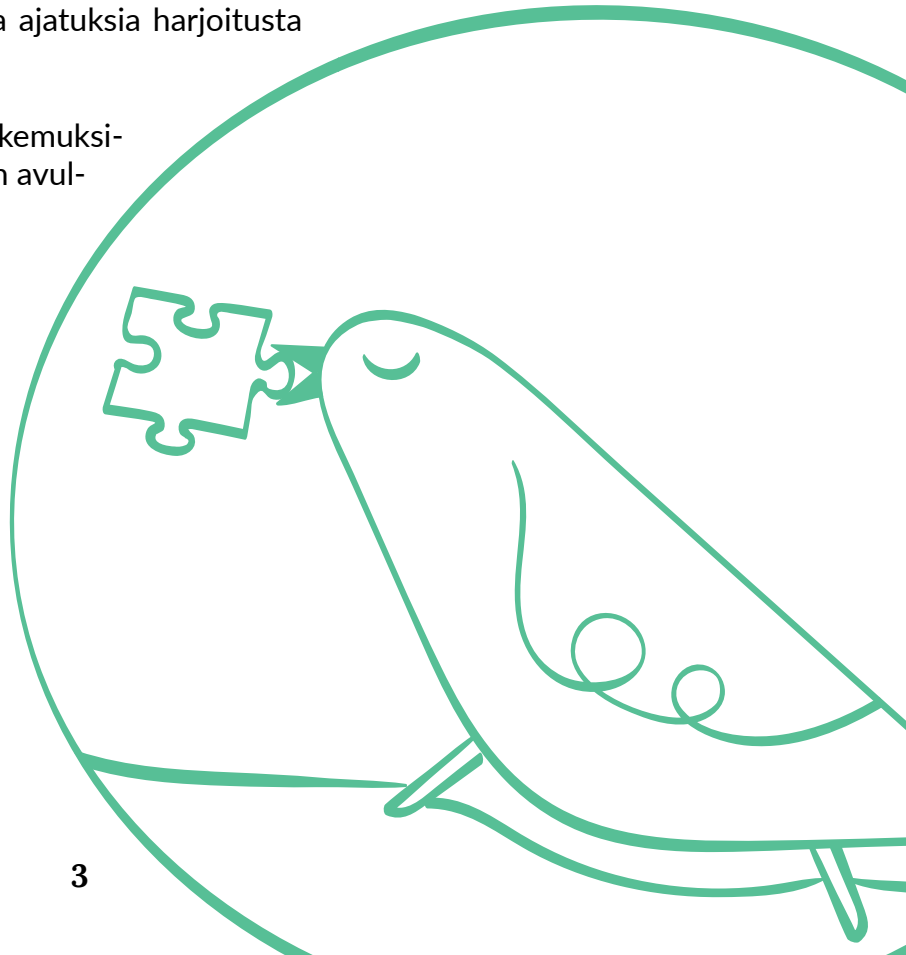
3. Pyydä pareja liikkumaan vastakkain, ikäänkuin toistensa peleinä. Heidän tulee pyrkiä olemaan koko ajan liikkeessä: joko istumassa, seisomassa tai matkalla jompaan kumpaan suuntaan. Vain 5 sekuntia saa olla samassa paikassa tai keskenään eri asennoissa.

4. Harjoituksen purku pareittain: parit voivat keskustella harjoituksen jälkeen hetken keskenään siitä, millaisia ajatuksia harjoitusta tehdessä heräsi.

5. Yhteispurku: Pohtikaa ja jakakaa kokemuksianne esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

- Miten yhteistyö sujui?
- Millaista oli seurata toista ja olla johdettavana?
- Millaista oli johtaa?
- Millaista oli selvittää kumpaa seurataan ja hakea yhdessä tekemisen muotoa?

Harjoitus on muokattu lähteestä:
Rauhankoulun materiaaleja/
Suomen Rauhanliitto 2017

APPELSIINI HARJOITUS: Erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Martti Ahtisaaren perustama suomalainen konfliktinratkaisujärjestö CMI on koonnut yläkouluille ja lukioon suunnatun rauhanvälityspaketin, jossa on runsaasti monipuolisia toiminnallisia harjoituksia, videoita ja muuta materiaalia hyödynnettäväksi rauhankasvatukseen. Appelsiiniharjoitus on yksi rauhanvälityspaketin harjoituksista. Harjoitus on yksinkertainen ja nopea toteuttaa, mutta samalla erittäin tehokas ja havainnollinen harjoitus, joka pureutuu rauhankasvatuksen ydinkysymyksiin.

TAVOITE: Harjoituksen tavoitteena on konkretisoida, kuinka tärkeää on olla luova ja joustava ristiriitatilanteissa.

VALMISTELUT: Tarvitsette appelsiineja, yhden appelsiinin kahta oppilasta kohden. Lisäksi oppilaat tarvitsevat hieman tilaa työskennellä pareittain sekä muistiinpanovälineet.

AIKA: n. 15 min

Appelsiiniharjoituksen ohjeet löydät [täältä](#).

Opettajan kommentti appelsiinitehtävästä:

En olisi ikinä itse pystynyt keksimään niin monenlaisia ratkaisuja. Samalla huomasi, kuinka luokan yhteishenki koheni silmissä ja oppilaiden keskinäinen luottamus kasvoi. Sen jälkeen oli helppo teettää heillä vaikka minkälaisia tehtäviä, kun he olivat jo kertaalleen koetelleet rajojaan.

Lue lisää kokemuksia [CMI:n rauhanvälitysharjoituksista](#).

KONFLIKTIPATSAAT

TAVOITE: Tavoitteina on harjoitella vuorovaikutus- ja konfliktinratkaisutaitoja tilanteissa, joissa kaikkia ei kohdella yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti. Tavoitteina on myös kehittää luovuutta ja empatiakykyä eläytyen draamaharjoituksen myötä erilaisiin rooleihin ja katsoen tilanteita eri näkökulmista.

VALMISTELU: Valitusta työskentelytavasta riippuen tarvitsette tilan, johon voitte kokoontua yhdessä patsaiden esittämistä, katsomista ja keskustelua varten sekä mahdollisesti tilaa pienryhmätyöskentelyä varten. Pohdi etukäteen kuvitteellinen ristiriitatilanne tai useampia, joita olisi hyvä käydä tämän ryhmän kanssa läpi. HUOM! Tilanne voi hyvin olla sellainen, joka on luokassa ajankohtainen, mutta on tärkeää, että se on etäännytetty ryhmästä; aihetta käsitellään ilmiön tasolla, katsojat eivät tunnista siitä itseään.

AIKA: n. 30 min

1. Pyydä ryhmästä kolme tai neljä vapaaehtoista. Muut ryhmäläiset sulkevat silmänsä. Ohjaaja muodostaa vapaaehtoisista äänettömän stillikuvan eli asettaa vapaaehtoiset patsaiksi, jotka yhdessä muodostavat jonkin kuvitteellisen ristiriitatilanteen tai tilanteen, joka on epäoikeudenmukainen. Kullakin patsaalla on oma roolinsa. Esim. kiusaamista käsiteltäessä rooleja voivat olla kiusaaja, kiusattu, kiusaajan apuri, hiljainen hyväksyjä ja kiusaajan puolustaja.

2. Toinen vaihtoehto on antaa ryhmälle paperille kirjoitettuna kuvitteellinen tilanne, josta he muodostavat patsaskuvan.

3. Kun vapaaehtoiset ovat patsasasentoissaan, saavat muut ryhmäläiset avata silmänsä.

4. Katselkaa valmista patsaskuvaa ensin hiljaa rauhassa. Sen jälkeen fasilitoi ohjaajana keskustelua esimerkiksi seuraavin kysymyksin:

- Mitä tapahtui? Millaisia tunteita tapahtumiin ja keskusteluihin liittyi? Mitä "patsaat" tuntevat/ajattelevat?
- Miksi näin tapahtui?
- Onko tilanne tuttu? Tapahtuuko näin todellisuudessa?
- Mitä muita ongelmia tällaisesta tilanteesta voi seurata?
- Mitkä ovat ongelman perimmäiset syyt?
- Mitä tilanteen ratkaisemiseksi voidaan tehdä? Kuka voi muuttaa tilannetta?

5. Muutosvaihe: Kysy oppilailta miten tilannetta voitaisiin muuttaa paremmaksi/niin, että tilanne olisi hyvä. Oppilaat voivat käydä muuttamassa patsaiden asentoja ja paikkoja suhteessa toisiinsa. Tämän jälkeen kysy vielä:

- Mitä tilanteessa nyt tapahtuu?
- Mitä patsaat ajattelevat/tuntevat?

6. Roolien purku: Seuraavaksi patsaina olleet ryhmäläiset saavat ”astua pois roolistaan”. Draamatyöskentelyssä rooleista pois astumisen yhteydessä on hyvä tehdä jokin fyysinen harjoite, kuten raajojen ravistelu, jotta päästään siirtymään kokemuksen reflektioon. Kun patsaina olleet ryhmäläiset ovat siirtyneet pois rooleista, he voivat kertoa, miltä heistä tuntui harjoituksen ensimmäisessä vaiheessa (konfliktitilanne) ja toisessa vaiheessa (kun asiat olivat menneet parempaan suuntaan).

7. Loppukeskustelu kaikki yhdessä: Jatkakaa keskustelua kyseisestä konfliktitilanteesta. Voisiko äsken käyty tilanne tapahtua todellisuudessa? Onko se tuttu? Mitä voimme tällaisessa tilanteessa tehdä?

Vaihtoehtoinen toteutustapa:

Jaa ryhmä pienryhmiin ja antaa jokaisen ryhmän itse päättää, minkä kuvitteellisen epäoikeudenmukaisen tilanteen/ristiriitatilanteen he haluavat esittää. Ryhmän valmistelevat itse patsaskuvan tilanteesta, jonka haluavat esittää. Ohjaaja voi asettaa tarpeen mukaan (ottaen huomioon opetustilanteen pedagogiset tavoitteet) raameja/rajauksia esitettävälle tilanteelle, joissa ilmenee epäoikeudenmukaisuutta tai antaa ryhmille valmiit tilannekuvaukset, joista he patsaan tekevät. Useampia patsaskuvia tarkasteltaessa on tärkeää varata enemmän aikaa, jotta kaikista ehditään keskustella ja erilaisia ratkaisutapoja kokeilla jokaisen kohdalla.

Harjoitus on muokattu lähteestä: Rauhankoulun materiaaleja/Suomen Rauhanliitto 2017

Jatkovinkki!

Katsokaa tämä lyhyt CMI:n animaatio: [Peacefall](#) (4 min, ei puhetta, ei tekstitystä). Se kertoo Vuoristo-Karabahin rauhanprosessista. Videon tekijät ovat nuoria, jotka elävät Vuoristo-Karabahin konfliktin keskellä. He ovat jo toista sukupolvea, jotka kärsivät ratkaisemattomasta konfliktitilanteesta. Videon teemoista voi jatkaa esimerkiksi tarkastelemalla pitkään jatkuneita konfliktitilanteita (joko henkilökohtaisella, paikallisella tai kansainvälisellä tasolla) ja sitä miten mahdollisimman nopea puuttuminen on olennaista. Voitte myös ottaa tarkasteluteemaksi sen, miten ihmisryhmiä koskevat stereotyyppiat vaikuttavat konflikteihin. (Vinkki muokattu [CMI:n materiaalista](#).)

Tutustu lisää CMI:n opetusmateriaaleihin [täältä](#).

Rauhan rakentajat työpaja 2.

KOHTI DIALOGIA

TUNNISTA VIHAPUHE

TAVOITE: Tämän harjoituksen tavoitteena on tutustua vihapuhekäsitteeseen ja opetella tunnistamaan vihapuhetta.

VALMISTELU: Tulosta esimerkkitalanteet ja leikkaa ne lapuiksi tai heijasta esimerkit verkkomateriaalista taululle.

AIKA: 20 min

Harjoituksen löydät oppaasta [Vihapuheesta dialogiin](#) s. 16 (Plan International Suomi)

MILTÄ VIHAPUHE TUNTUU?

TAVOITE: Tavoitteena on auttaa oppilaita eläytymään vihapuhetta kohtaavan tilanteeseen sekä ymmärtämään vihapuheen seurauksia yksilötasolla

VALMISTELU: Tarvitsette laitteet, joilla katsoa videoita.

AIKA: 15-20 min

Katsokaa CIMOn tuottama [Miltä vihapuhe tuntuu?](#) -video (4 min, puhuttu suomeksi, ei tekstitystä)

Keskustelkaa aluksi pienryhmissä ja lopuksi yhdessä: Minkälaisia tunteita vihapuheen kohteeksi joutuneet kuvaavat kokevansa? Turvallisuus ja turvattomuus ovat haastateltujen nuorten usein mainitsemia sanoja. Miten vihapuhe liittyy ihmisten turvallisuuteen? Mitä muita seurauksia vihapuheella voi olla ihmisen hyvinvointiin liittyen?

Katsokaa seuraavaksi jokin tai useampi vihapuheen vastaiseen kampanjointiin liittyvä video (lista alla) ja tutustukaa niiden esittämiin vihapuhe-esimerkkeihin sekä siihen, millaisia keinoja vihapuheen puuttumiseksi videoilla ehdotetaan:

- [Stop! Päätepysäkki syrjinnälle](#) (Ihmisoikeusliitto, 1,5 min, puhuttu suomeksi, tekstitetty suomeksi)
- [NO HATE- nuoret vihapuhetta vastaan](#) (No hate speech movement Albania, 3,5 min, ei puhetta)

VASTAPUHHETTA

TAVOITE: Tavoitteena on harjoitella vastapuhetta eli positiivista, yhdenvertaisuutta ja ihmisoikeuksia esiin nostavaa kommunikaatiota.

VALMISTELU: Tarvitset vihapuhelaput, joita on käytetty tämän työpajan ensimmäisessä tehtävässä tai mahdollisuuden heijastaa vihapuhetarinat näkyville. Opiskelijat tarvitsevat laitteet, joilla pääsevät nettiin.

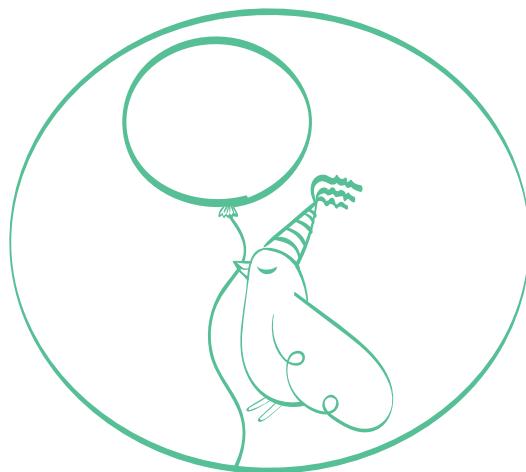
AIKA: 40 min

Tehkää vastatarinoita vihapuhetarinoille sarjakuvan keinoin. Ohjeet löydät [Vihapuheesta dialogiin -oppaasta](#): Sarjakuvalla vastapuhetta s. 25 (Plan International Suomi)

Vaihtoehtoisia harjoituksia työpajaan:

- [Solmuja vai ei solmuja?](#) Neuvottelutaitoja harjoittava toiminnallinen tehtävä
- Etuoikeuskävely. Etuoikeuksiin ja syrjintäkysymyksiin pureutuva sekä empatiataitoja harjoittava toiminnallinen harjoitus. [Normit nurin -opas s. 66](#) tai [Vihapuheesta dialogiin -opas s. 20](#).

Rauhan rakentajat työpaja 3.

RAUHANTYÖN VÄLINEITÄ

VIHANPYRAMIDI

TAVOITE: Harjoituksen tavoitteena on tarkastella vihanpyramidin avulla yhteiskunnan nykytilannetta sekä ymmärtää eri yhteiskunnan toimijoiden mahdollisuuksia vaikuttaa ja toimia ennakkoluulojen ja syrjinnän ennaltaehkäisemiseksi.

VALMISTELU: Heijasta [vihanpyramidi](#) taululle tai tulosta se oppilaille. Varmista, että oppilaille on mahdollisuus päästä nettiin.

AIKA: 30-45 min

1. Kerro aluksi, että vihanpyramidi on yksi malli hahmottaa vihan ja väkivallan kulttuuria, joka voi pahimmillaan johtaa pyramidin huipulle. Esimerkiksi väkivaltaiset vähemmistöihin kohdistuneet kansanmurhat ovat edeltäneet ennakkoluuloja ja syrjiviä käytäntöjä ennen tilanteen eskaloitumista.

2. Käy läpi vihanpyramidin portaat ryhmän kanssa:

A) **Välinpitämättömyys:** Tietämättömyys valtarakenteista sekä omasta etuoikeutetusta asemasta. Ei haluta nähdä sitä, että toisilla ihmisryhmillä on enemmän valtaa kuin toisilla.

B) **Ennakkoluuloinen ajattelu:** Stereotyyppisten ajattelutapojen hyväksyminen. Negatiiviset ajatukset muista ihmisryhmistä ja loukkaavien vitsien, huhujen ja puheiden hyväksyminen.

C) **Ennakkoluuloinen toiminta:** Nimittely, loukkaava puhetyyli. Jonkun ihmisryhmän nimeäminen syntipukiksi. Tiettyjen ihmisryhmien välttely.

D) **Syrjintä, eristäminen, häirintä:** Epäoikeudenmukainen kohtelu jonkun ominaisuuden perusteella (sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, seksuaalinen suuntautuminen, etninen tausta, ihonväri, vamma, sairaus tai ikä). Esimerkiksi työnhakuun tai asunnon hankintaan liittyvä syrjintä.

E) **Fyysinen väkivalta tai sillä uhkaaminen:** Omaisuuteen kohdistuva väkivalta (esimerkiksi tuhopolttotai tuhotyö) tai ihmisiin kohdistuva väkivalta (väkivallalla uhkaaminen, pahoinpitely).

F) **Hävitys:** Vainot, lynkkaukset, sodat, kansanmurhat.

3. Pyydä oppilaita miettimään, ovatko he havainneet tai kuulleet ilmiöistä, jotka voitaisiin sijoittaa vihanpyramidin portaille. Minkälaisiin ilmiöihin nyky-yhteiskunnassa törmäämme ja mihin sijoittaisimme esimerkiksi vihapuheen ilmiönä?

4. Jaa oppilaat pareihin ja anna tiedonhakutehtäväksi etsiä jokaiselle portaalle jokin ajankohtainen uutinen.

5. Tehtävän purku: Jokainen pari kertoo otsikkotasolla valitsemansa uutiset. Haastattele jokaista paria tarkemmin yhdestä tai kahdesta uutisesta.

RAUHANTIE

TAVOITE: Tavoitteena on pohtia ja oivaltaa erilaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia väkivallan kulttuurin ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.

VALMISTELU: Tarvitset post-it -lappuja sekä vihanpyramidi heijastettuna tai monisteena.

AIKA: 20 min

1. Kerro aluksi, että harjoituksessa on tarkoitus pohtia sitä, mitä eri toimijat yhteiskunnassa voivat tehdä vihan ja väkivallan kulttuurin (esimerkiksi ennakkoluulojen ja syrjinnän) ennaltaehkäisemiseksi tai siihen puuttumiseksi. Millaiset teot edistävät ja vahvistavat yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa?

2. Jaa oppilaat ryhmiin.

3. Jaa ryhmille eri yhteiskunnan toimijoiden roolit (Eri toimijoita: oppilas, opettaja, nuorisotyöntekijä, toimittaja, taiteilija, poliisi, tuomari, kansanedustaja, presidentti...)

4. Ryhmien tehtävänä on annetusta roolistaan käsin pohtia mitä vaikutuksen mahdollisuuksia on puuttua vihan ja väkivallan kulttuuriin? Mitä eri mahdollisuuksia on oppilaalla, entä opettajalla? jne. Jokainen ryhmä kirjoittaa konkreettiset vaikutusteot ylös post-it -lapuille, jokainen teko omalle lapulleen.

5. Käykää yhdessä läpi ryhmien vastaukset. Purun yhteydessä kokoa ryhmien post-it -laput taululle ja pohtikaa yhdessä, mihin vihapyramidin osioon eri toimijat voivat teoillaan vaikuttaa.

6. Purkukeskustelu: Kysy oppilailta millaisia ajatuksia harjoitus heissä herätti. Pyri herättelemään keskustelua ja kiinnitä oppilaiden huomio siihen, että portaiden ensimmäisillä tasoilla on paljon vaikutusmahdollisuuksia, jolloin jokainen voi arkielämässään pienillä teoilla vaikuttaa ja luoda muutosta. Mitä ylemmäs portailla nousta, sitä rajallisemmaksi käyvät myös vaikutusmahdollisuudet.

*There is no path to peace,
peace is the path.*

Mahamatha Gandhi

Jatkovinkki: Minä vaikuttajana!

[Ennakkoluuloja, minullako?](#) -materiaali käsittelee syrjintään ja rasismiin liittyviä kysymyksiä ja sitä, mitä vaikutusmahdollisuuksia nuorilla on yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Ladatkaa materiaali netistä oppilaille itselleen luettavaksi. Kappaleet 8-10 käsittelevät teemaa: "Mitä sinä voit tehdä?" ja on suoraan nuorille kirjoitettu. Materiaali sisältää lisäksi hyviä harjoituksia syrjintään puuttumiseksi ja aiheesta kampanjoimiseksi.

Tehkää pienryhmissä esimerkiksi tehtävät: "Puhutteleeko?" ja "Oma julisteeni", joiden avulla tehdään oma yhdenvertaisuutta edistävä juliste (s. 20).

Materiaalivinkkejä:

- [Kiitos kaveruudelle -draamamateriaaliopas](#)

Anni Marinin kirjoittamasta oppaasta löytyy runsaasti draamaharjoituksia, joiden tavoitteena on kehittää lasten ja nuorten vuorovaikutus- ja kaveritaitoja sekä kautta ennaltaehkäistään kiusaamistilanteiden syntyä. Ikäryhmäsuositus: ala- ja yläkouluikäiset.

- [Kysymisen taito -materiaali](#)

Diat sisältävät oivaltavia näkökulmia ja tehtäviä katsomusdialogiin liittyen, mutta sitä voi soveltaa myös yleisesti ottaen dialogista keskustelua harjoiteltaessa.

- [Säväytä sovittelemalla – YK:n teemapäivät koulussa](#)

Suomen YK-liiton päivänavausmateriaali teemanaan sovittelu. Materiaali sisältää päivänavaustekstejä sekä monipuolisia harjoituksia.

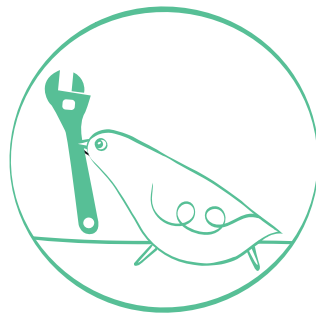
Jatkovinkkinä Maailmankoulu

[Maailmankoulun nettisivuilta](#) löydät lisää vinkkejä rauhankasvatukseen [www.maailmankoulu.fi]

Esimerkiksi:

- Käy kurkkaamassa materiaalivinkkejä lukuvuoden [teemapäiviin](#) Maailmankoulun sivuilta. Esimerkiksi [maailman rauhan päivää](#) vietetään 21.9. ja [Ahtisaaripäivää](#) 11.-13.11.
- Hyödynnä [Maailmankoulun materiaalipankkia](#) ja hae eri teemoihin liittyviä ja eri ikäryhmille sopivia materiaaleja.
- Vilkaise [Maailmankoulun videolistalta](#) ideoita tunnille.
- Löydä teemaan sopivaa luettavaa [Maailmankoulun kirjalistoista](#).

Huomaathan, että voit tilata Maailmankoulun sivuilta [Uutiskirjeen](#). Näin saat ajankohtaisia vinkkejä kuukausittain!

RAUHANKASVATUS-
INSTITUUTTI